

OVLAŠĆENI PREDLAGAČ ZA POKRETANJE POSTUPKA LIŠAVANJA POSLOVNE SPOSOBNOSTI (ČL. 146. I 147. PORODIČNOG ZAKONA I ČL. 31. DO 44. ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU)

Porodični zakon ("Sl. glasnik RS", broj 18/2005, 72/2011-dr. zakon i 6/2015) u čl. 146. I 147. propisuje potpuno i delimično lišenje poslovne sposobnosti.

Zakonom o vanparničnom postupku ("Sl. glasnik SRS", br. 25/82, 48/88 i "Sl. glasnik RS", br. 46/95-dr.zakon, 18/2005-dr.zakon, 85/2012, 45/2013-dr.zakon, 55/2014 i 6/2015) (U daljem tekstu: ZVP) u delu Posebni postupci u okviru Uređivanja ličnih stanja čl. 31.- 44. propisuje postupak lišavanja i vraćanja poslovne sposobnosti.

Na prvom mestu postavlja se **pitanje ovlašćenog predlagača navedenog postupka**. Član 32. ZVP propisuje da postupak za lišenje poslovne sposobnosti sud pokreće **po službenoj dužnosti**, kao i **na predlog organa starateljstva, supružnika, vanbračnog partnera, deteta ili roditelja lica koje treba lišiti poslovne sposobnosti**.

Takođe, predlog mogu podneti i deda, baba, brat, sestra, kao i unuci, pod uslovom da sa licem koje je predmet razmatranja u postupku žive u **porodičnoj zajednici**. Ukoliko nije ispunjen taj dodatni uslov sud će predlog odbaciti kao nedozvoljen, o čemu je stav zauzeo Okružni sud u Valjevu u rešenju br Gž 739/2004.

Navedeno je i dodatno potvrđeno čl. 33. ZVP koji propisuje obaveznu sadržinu predloga, gde u stavu 2 navodi, da ukoliko postupak nije pokrenuo organ starateljstva, predlog, pored činjenica na kojima se zasniva, kao i dokaza kojima se te činjenice utvrđuju ili čine verovatnim predviđenih kao obavezan sadržaj predloga u situaciji pokretanja postupka po službenoj dužnosti (stav 1), mora da sadrži i podatke iz kojih proizlazi ovlašćenje za pokretanje postupka.

Viši sud u Užicu je u rešenju Gž 1549/2011 zauzeo stav da se **pod porodičnom zajednicom ne smatra samo ekonomska zajednica, već i zajednica stanovanja**.

Postupak može pokrenuti i samo lice koje treba lišiti poslovne sposobnosti, ukoliko može da shvati značaj i pravne posledice svog predloga. Što je inače pitanje za teorijsko razmatranje, s obzirom da je nelogično da neko ko je

sposoban da shvati značaj i pravne posledice svog predloga treba biti lišen poslovne sposobnosti i to ni manje ni više nego na sopstvenu inicijativu.

Dodatno pitanje koje se postavlja je pitanje sudbine postupka u slučaju gubitka aktivne legitimacije podnosioca predloga.

Viši sud u Novom Sadu je u rešenju broj GŽ-3168/2013. od 05.09.2013. god. ukinuo rešenje Osnovnog suda u Novom Sadu broj R2-174/2012 od 23.05.2013. god. kojim je obustavljen vanparnični postupak usled gubitka aktivne legitimacije podnosioca predloga.

Viši sud je zauzeo stav da **činjenica da je u toku trajanja vanparničnog postupka, predlagač izgubio aktivnu legitimaciju u vanparničnom postupku, ne predstavlja osnov za obustavu postupka**. Naime, u slučaju nedostatka aktivne ili pasivne legitimacije, sud o zahtevu meritorno odlučuje, tako što zahtev odbija. Te je sud dužan da u slučaju gubitka aktivne legitimacije na strani predlagača, za vreme trajanja postupka, donese meritornu odluku o predlogu za lišenje poslovne sposobnosti, a ne da isti odbaci.

Izvor: „Sporna pitanja kod postupka lišenja poslovne sposobnosti“, Jelena Petrović, časopis „Advokatska kancelarija“, br. 8, Profi Sistem Com, april 2015.